

KOULUKULJETUSOPAS

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	YLEISTÄ.....	3
3	KULJETUKSEN HAKEMINEN	4
3.1	Kuljetuspäätös	5
3.2	Muutoksenhaku kuljetushakemusta koskevaan päätökseen	5
3.3	Muutos kuljetusoikeuteen	5
4	KULJETUKSEN MYÖNTÄMISPERUSTEET	6
4.1	Koulumatka.....	6
4.1.1	Kotiosoite ja koulu.....	6
4.1.2	Tilapäisosoite	7
4.1.3	Toissijainen koulupaikka.....	7
4.2	Lausunto.....	8
4.3	Muut erityisjärjestelyt	8
5	KULJETUSTEN JÄRJESTÄMINEN.....	9
5.1	Kulkumuoto.....	9
5.2	Vakuutukset.....	9
5.3	Kävelymatka ja -aika	9
5.4	Peruskoululaisten kuljetusjärjestelyt	10
5.4.1	Ensisijainen kuljetusmuoto: linja-autot.....	11
5.4.2	Toissijainen kuljetusmuoto: kouluautot.....	11
5.5	Esioppilaiden kuljetusjärjestelyt	12
5.6	Kouluajat ja -kuljetukset.....	13
5.6.1	Poikkeuspäivät	13
5.6.2	Sairastapaukset	13
5.6.3	Tukiopetus ja jälki-istunnot	13
5.6.4	Iltapäivätoiminta	13
6	KOULUMATKAN TURVALLISUUS	14
6.1	Kouluteiden turvallisuusluokitukset.....	14
7	MAKSULLISET KULJETUKSET.....	15

1 JOHDANTO

Vihdin kunnan koulukuljetukset myönnetään ja järjestetään perusopetuslain sekä lasten ja nuorten lautakunnan (ent. kasvatus- ja koulutuslautakunta) päättämien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Tässä oppaassa avataan koulukuljetusten myöntämiseen ja järjestämiseen liittyviä asioita käytännötasolla.

Oppaalla on pyritty selkiyttämään eri osapuolten oikeuksia, vastuita ja velvollisuuksia sekä toimintatapoja ja linjauksia eri tilanteissa. Opas toimii apuna koulukuljetusta hakevalle tai siihen oikeutetulle oppilaalle/esioppilaalle ja hänen huoltajalleen. Opas toimii myös koulukuljetuksia hoitavien tahojen tukena yhtenäisten toimintatapojen noudattamiselle koko kunnan alueella. Kuljetusten myöntämisessä ja järjestämisessä ei voida tehdä yksittäisiä, harkinnanvaraisia poikkeuksia, vaan tasapuolisen ja oikeudenmukaisen kohtelun saavuttamiseksi ratkaisujen tulee aina perustua edellä mainittuihin säännöksiin tai muihin kuntaa velvoittaviin lakeihin tai asetuksiin.

Koulukuljetusperiaatteet ja -opas löytyvät kunnan nettisivuilta osoitteesta <https://www.vihti.fi/kasvatus-ja-koulutus/koulukuljetukset/>. Sekä koulukuljetusperiaatteet että koulukuljetusopas ovat Vihdin kunnan lasten ja nuorten lautakunnan (ent. kasvatus- ja koulutuslautakunta) hyväksymät.

2 YLEISTÄ

Perusopetuslain mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia ja oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain säännöksellä maksuttomasta koulukuljetuksesta on vähennetty lähtökohtaisesti vanhemmille kuuluvaa velvollisuutta vastata lapsen koulukuljetuksista aiheutuvista kustannuksista. Ensisijainen vastuu koulumatkasta ja lapsen turvallisesta liikkumisesta liikenteessä on aina oppilaan huoltajalla.

Vihdin kunnan peruskoululaisista noin kolmasosa on oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen. Koulukuljetuksissa kulkee noin 1200 oppilasta ja 70 esioppilasta. Kuljetuksia hoidetaan yksityisten bussiyhtiöiden linja-autovuoroilla, ELY –keskuksen* ja kunnan ostamilla linja-autovuoroilla sekä n. kahdellakymmenellä kouluautolla, joiden liikennöinti on kunnan kilpailuttamaa tilausajoliikennettä. Lisäksi yksittäistapauksissa kuljetuksia hoidetaan toisen kunnan järjestämällä koululaisliikenteellä, koulumatka-avustuksena, maksusitoumuksella tai muunlaisina erityiskuljetuksina. Koulukuljetuksien mukana kulkee toisinaan myös esimerkiksi varhaiskasvatuksen tai perusturvan kuljettavia.

Päätösvalta sivistyskeskuksen kuljetushankinnoista on määrärahojen puitteissa sivistysjohtajalla. Kuljetusten kilpailutuksen valmistelijana ja yhteyshenkilönä toimii kunnan kuljetusasiantuntija. Kuljetushankinnoissa noudatetaan hankintalakia (Laki julkisista hankinnoista) ja kunnan sisäisiä hankintaohjeita.

Maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisestä päättää kuljetusasiantuntija. Käytännönjärjestelyistä vastaa kunnan kuljetusyksikkö tehden yhteistyötä koulujen rehtoreiden (peruskoulujen oppilaat) ja päiväkotien johtajien (esioppilaat) kanssa. Koulukuljetuksiin liittyy myös monia muita osapuolia, kuten:

- o koulutoimisto (esim. pedagoginen sihteeri)
- o koulujen ja päiväkotien henkilökunta (koulusihteerit, mahdolliset kuljetuksia valvovat opettajat / ohjaajat)
- o liikennöitsijöiden edustajat (kuljettajat, mahdolliset liikenne-esimiehet, ajojärjestelijät yms.)
- o oppilas ja hänen huoltajat

Huoltajat asioivat kuljetusasioissa ensisijaisesti koulun / päiväkodin kanssa. Rehtorit ja päiväkodin johtajat voivat nimetä kuljetusasioita varten myös muun yhteyshenkilön koulusta / päiväkodistaan.

3 KULJETUKSEN HAKEMINEN

Huoltajien tulee hakea maksutonta koulukuljetusta sähköisesti Wilma –järjestelmän kautta. Wilman käyttäjätunnukset saa koululta tai päiväkodista (esioppilaat). Mikäli huoltajalla ei ole mahdollisuutta käyttää Wilmaa, kuljetusta voi hakea myös paperilomakkeella. Paperilomakkeen saa pyydettäessä koululta tai päiväkodilta. Täytetty lomake toimitetaan siihen kouluun tai päiväkotiin, johon kuljetusta haetaan.

Mahdolliset kuljetushakemuksen liitteet toimitetaan asianosaiseen kouluun / päiväkotiin tai postitetaan kunnanvirastolle kuljetusasiantuntijalle.

Uutta lukuvuotta koskevat kuljetushakemukset toivotaan tehtävän kouluun tai esikouluun ilmoittautumisen yhteydessä, mutta viimeistään maaliskuun loppuun mennessä. Hakemukset pyritään käsittelemään ennen kesäkuun alkua, jolloin tulevan lukuvuoden kuljetusten järjestäminen viimeistään käynnistyy. Kesken lukuvuoden kuljetusta hakevien huoltajien on hyvä huomioida, että hakemuksen käsittely ja kuljetuksen järjestäminen vaativat yleensä viikon ajan, elokuussa koulujen alkamisen aikoihin 1-2 viikkoa.

Peruskoululaisten osalta maksuton koulukuljetus voidaan hakea ja myöntää useammalle kuin yhdelle lukuvuodelle, mikäli kuljetuksen myöntämiskriteerit täyttyvät. Tällöin kuljetusta ei tarvitse hakea joka lukuvuodeksi erikseen. Kuljetusta on kuitenkin haettava uudelleen, jos olosuhteet – kuten kotiosoite tai koulu – muuttuvat. Esioppilaiden siirtyessä kouluun 1.luokalle kuljetusta on aina haettava uudelleen.

3.1 Kuljetuspäätös

Päätös kuljetuksen myöntämisestä tai hakemuksen hylkäämisestä tallennetaan Wilma-järjestelmän Hakemukset ja päätökset -osioon sähköisesti, ellei huoltaja hakemuslomakkeella erikseen valitse päätöstä toimitettavan kotiin kirjepostina.

Huoltajat näkevät lapsensa kuljetusta koskevat tiedot Wilma -järjestelmästä Tulosteet -osiosta (kuljetustuloste).

3.2 Muutoksenhaku kuljetushakemusta koskevaan päätökseen

Jos huoltaja katsoo perustelluksi hakea muutosta kuljetusasiantuntijan tekemään kuljetuspäätökseen, päätöksestä voi tehdä kirjallisen valituksen Helsingin hallinto-oikeudelle. Tarkemmat valitusohjeet toimitetaan päätöksen liitteenä.

Lasten ja nuorten lautakunta päättää kuljetusten myöntämistä ja järjestämistä koskevista periaatteista, mutta sillä ei ole toimivaltaa yksilöä koskevan päätöksen osalta. Yksittäistä oppilasta koskevasta päätöksestä tehtävä valitus tulee aina osoittaa Helsingin hallinto-oikeuteen.

3.3 Muutos kuljetusoikeuteen

Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan kuljetusoikeuden myöntämiseen liittyvien perusteiden muuttumisesta kouluun / päiväkotiin ja tarvittaessa haettava kuljetusoikeutta uudelleen. Esimerkiksi kotiosoitteen vaihtuessa tietojen muuttaminen Wilma -järjestelmän kautta oppilaan perustietoihin eri riitä, vaan muutoksesta on ilmoitettava erillisellä yhteydenotolla esimerkiksi Wilman viestitoiminnon kautta.

Kuljetusasiantuntija voi kumota ja tehdä uuden kuljetushakemusta koskevan päätöksen, jos kuljetusoikeutta koskevat perusteet muuttuvat. Tällaisia perusteita saattaa olla esimerkiksi koulumatkan turvallisuuden muuttuminen uusien liikennejärjestelyjen tai linjausten myötä tai kouluverkossa tapahtuvat muutokset.

4 KULJETUKSEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

Maksuttomaan koulukuljetukseen ovat oikeutettuja

- o vain esiopetukseen osallistuvat ja 1-2 -luokkien oppilaat, joiden koulumatka ylittää kolme (3) kilometriä
- o 3-9 luokkien oppilaat, joiden koulumatka ylittää viisi (5) kilometriä
- o oppilaat, joiden koulumatka on vaikea, vaarallinen tai rasittava viranomaislausunnon (esim. lääkärinlausunto, lausunto kouluteiden turvallisuudesta) perusteella
- o oppilaat, jotka asuvat taloyhtiössä, joka on osittain koulukuljetukseen oikeuttavien rajojen sisäpuolella

4.1 Koulumatka

Koulumatkalla tarkoitetaan kodin ja (esi)koulun välistä, koulun tai esikoulun alkamis- ja päättymisaikoihin perustuvaa matkaa. Koulumatka mitataan kotiportilta koulun portille lyhintä käytettävissä olevaa kävelyreittiä pitkin. Portilla tarkoitetaan kohtaa, josta kiinteistön alueelle mennään (yleensä kodin päässä sisäänajoväylä ja koulun pihalla jalankululle osoitettu sisäänmenokohta). Kävelyreitillä tarkoitetaan jalan kuljettavissa olevaa kulkuväylää, esimerkiksi ajotien reunaa, kevyenliikenteen väylää tai puistopolkua. Jälkimmäisten tulee kuulua talvikunnossapidon piiriin.

4.1.1 Kotiosoite ja koulu

Oppilaan / esioppilaan kodiksi katsotaan osoite, jossa hän väestörekisterin mukaan asuu. Väestörekisterin mukaisen osoitteen perusteella määräytyy koulu, jonka oppilaaksiottoalueeseen oppilas kuuluu. Koulukuljetuksen myöntämiskriteerien täyttyminen arvioidaan oppilaan väestörekisterin mukaisen osoitteen ja oppilaaksiottoalueen mukaisen koulun välisen matkan mukaan.

Kunta voi osoittaa oppilaalle ensisijaiseksi eli lähikouluksi myös muun kuin oppilaaksiottoalueen mukaisen koulun. Käytännössä tämä tarkoittaa erityisen tuen päätöstä, jolla oppilaalle osoitetaan paikka erityisluokalta, jota ei oppilaaksiottoalueen mukaisesta koulusta ole tarjota. Tällöin oppilaalle voidaan myöntää maksuton koulukuljetus myös muuhun kuin oppilaaksiottoalueiden mukaiseen kouluun, jos kuljetuksen myöntämisen muut kriteerit täyttyvät.

Esiopetuspaikoissa pyritään noudattamaan peruskoulun oppilaaksiottoalueita. Mikäli esiopetusta ei pystytä tai pidetä kunnan toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisena järjestää kotia lähimpänä olevassa esiopetuspaikassa, oikeus maksuttomaan kuljetukseen voidaan harkinnanvaraisesti myöntää myös muuhun, kunnan osoittamaan esiopetuspaikkaan, huolimatta matkan pituudesta.

Mikäli lapselle on varattuna päivähoitopaikka ennen esiopetusta, kuljetusta kotoa päiväkotiin ei myönnetä. Samoin jos oppilas esiopetuksen jälkeen tarvitsee päivähoitopaikan, huoltajat vastaavat matkasta päiväkodista kotiin.

Esioppilaalle voidaan järjestää matkan pituudesta riippumatta kuljetus myös hoitopaikan ja esikoulun välille, mikäli kunta ei pysty tai muutoin pidä tarkoituksenmukaisena järjestää päivähoitoa samassa päiväkodissa, jossa esikoulu on. Huoltajat vastaavat tällöinkin lapsen kuljettamisesta hoitopaikan ja kodin välillä. Esioppilaan kuljetusta hoitopaikan ja esikoulun välille ei järjestetä, jos hoitopaikan valinta päiväkodin ulkopuolelta on tapahtunut huoltajan aloitteesta.

4.1.2 Tilapäisosoite

Jos kuljetusta haetaan kuljetuseriaatteiden kohdan 2. mukaisesti hyväksyttävästä tilapäisosoitteesta, tulee hakemuksen liitteenä olla luotettava selvitys tilanteesta ja tilapäisjärjestelyn arvioidusta kestosta. Yllättävänä, perheestä riippumattomana syynä ei pidetä esimerkiksi sitä, jos omakotitalo ei valmistu aikataulussa.

4.1.3 Toissijainen koulupaikka

Oppilas/esioppilas voi myös huoltajan aloitteesta hakeutua muuhun kuin oppilaaksiottoalueen mukaiseen kouluun tai kunnan hänelle osoittamaan esikouluun (toissijainen koulupaikka). Lähtökohtaisesti maksutonta koulukuljetusta ei tällöin myönnetä.

Jos kuljetus myönnetään muuhun kuin lähikouluun kuljetuseriaatteiden kohdan 4. momentin 2 perusteella (kuljetuskustannukset ovat korkeintaan saman suuruiset kuin omaan lähikouluun ja oppilaalla on mahdollisuus käyttää linja-autoa), tarkoittaa se käytännössä sitä, että oppilaalle annetaan matkakortti linja-autolla matkustamista varten. Huoltajan tehtävä on varmistaa mahdollisuus käyttää linja-autoa ja vastata koulumatkoista niiltä osin, kun linja-auton käyttö ei ole mahdollista. Huoltajan on hyvä huomioida, että vaikka linja-autoja kulkisi ruuhka-aikoina, esimerkiksi koulun alkaessa klo 10 tai koulupäivän ollessa poikkeuksellisesti lauantai (esim. kevätjuhlapäivä) linja-autojen aikataulut eivät välttämättä sovi kouluaikeihin. Huoltaja kantaa myös riskin linja-autoaikataulujen tai vuorotarjonnan muutoksista.

Kuljetuksen järjestäminen toissijaiseen kouluun kuljetuseriaatteiden kohdan 4. momentin 3 perusteella (koulumatka muuhun kouluun on helpompaa, taloudellisempaa tai muutoin tarkoituksenmukaisempaa) on aina kunnan harkittavissa ja toimii kuljetuksen myöntämisen perusteena vain hyvin harvoin. Oleellista on huomioida, että tehtäessä kuljetuspäätöstä tällä perusteella ei voida katsoa vain kyseisen hetken tilannetta, vaan tilannetta tulee arvioida myös tulevien kouluvuosien kannalta. Jos tilanne saattaa muuttua siten, että kuljetuksen järjestäminen toissijaiseen kouluun ei tulevana lukuvuosina olekaan enää helpompaa, taloudellisempaa tai tarkoituksenmukaisempaa, tulee kuljetushakemus hylätä tai kuljetus myöntää määräaikaisesti (esimerkiksi yhdeksi lukuvuodeksi). Huoltajat kantavat tällöin riskin kuljetushakemuksen hylkäämisestä myöhempinä lukuvuosina.

Kouluautoilla hoidettavat kuljetukset eivät lähtökohtaisesti koskaan ole kunnan edun mukaisia suuntautuessaan toissijaiseen kouluun mm. siitä syystä, että oppilaat ja kuljetukset pyritään suuntamaan tietyiltä alueilta tiettyihin kouluihin.

Koulukuljetusta ei myönnetä myöskään matematiikka- tms. luokalle hakeutuneelle oppilaalle, jos kyseessä on toissijainen koulu.

Kuljetuksen myöntämiseen ja järjestämiseen ei vaikuta myöskään lausunto, lääkärintodistus tms., jos kyseessä on toissijainen koulu. Tämä huoltajien on hyvä huomioida esim. sairauksien tai tapaturmien varalta.

4.2 Lausunto

Jos kuljetusta haetaan lausunnon perusteella, tulee lausunnossa olla selkeät perustelut kuljetustarpeelle (esimerkiksi perussairauden tai vamman vaikutus kävelyyn). Lausunnon perusteella haettava kuljetushakemus on hylättävä, jos perustelut eivät ole riittävän kattavat.

Pimeys, liukkaus, eläimet tai muut normaalit olosuhteet eivät ole peruste kuljetuksen myöntämiselle, vaikka ne mainittaisiin lausunnossa.

Oppilaalle ei voi lausunnon perusteella myöskään syntyä oikeutta sellaiseen järjestelyyn, joka on kunnan yleisten linjausten vastainen. Esimerkiksi kuljetusta toissijaiseen kouluun tai muuhun kuin väestörekisterin mukaiseen osoitteeseen ei järjestetä lausunnon perusteella.

Huomioitavaa on, että myös lausunnon perusteella myönnetyt koulukuljetukset järjestetään ensisijaisesti linja-autolla tai kouluautojen osalta sopivaksi katsotuista noutopaikoista. Jos sairaus tai vamma estää näiden noudattamisen, tulee siitä olla lausunnossa riittävät perustelut.

Lausunnossa tulee olla myös voimassaoloaika. Lähtökohtaisesti lausunnon perusteella myönnetään kuljetus korkeintaan yhden lukuvuoden ajaksi. Poikkeuksena tästä voi olla esimerkiksi pysyvä vammautuminen.

4.3 Muut erityisjärjestelyt

Jos oppilaalle järjestetään koulupaikka hoidollispedagogiselle (HOPE) luokalle, sairaalakouluun tai hänelle tehdään muu vastaava, yleensä määräaikainen, poikkeuksellisen suureen tuen tarpeeseen perustuva erityisjärjestely, voidaan kuljetuksen myöntämisessä ja järjestämisessä käyttää normaalia suurempaa, kokonaistilanteen huomioon ottavaa harkintavaltaa.

5 KULJETUSTEN JÄRJESTÄMINEN

Kuljetusasiantuntija vahvistaa kuljetukseen oikeutetut peruskoulujen oppilaat koulujen rehtoreille ja esioppilaat päiväkotien johtajille. Kunnan kuljetusyksikkö vastaa kuljetusten suunnittelusta ja käytännönjärjestelyistä kouluilta ja päiväkodeilta saatujen tietojen pohjalta. Koulut ja päiväkodit vastaavat yhteydenpidosta oppilaisiin ja heidän huoltajiin.

Kaikkien osapuolien tulee noudattaa kuljetusten järjestämisessä koulukuljetusperiaatteiden ja tämän oppaan mukaisia ohjeistuksia. Kuljetukset pyritään järjestämään mahdollisimman kustannustehokkaasti edellä mainittujen ohjeiden puitteissa.

Kuljetukset järjestetään vain oppilaan koulumatkalle (kts. kohta 4.1.)

5.1 Kulkumuoto

Koulukuljetukseen oikeutetulle oppilaalle ei ole säädetty oikeutta tiettyyn kuljetusmuotoon, vaan opetuksen järjestäjällä on oikeus valita, missä muodossa se koulukuljetuksen järjestää tai maksaako se oppilaan kuljettamista tai saattamista varten avustuksen. Huoltajalla on aina oikeus päättää oppilaan koulumatkan järjestämisestä itse toisella tapaa.

5.2 Vakuutukset

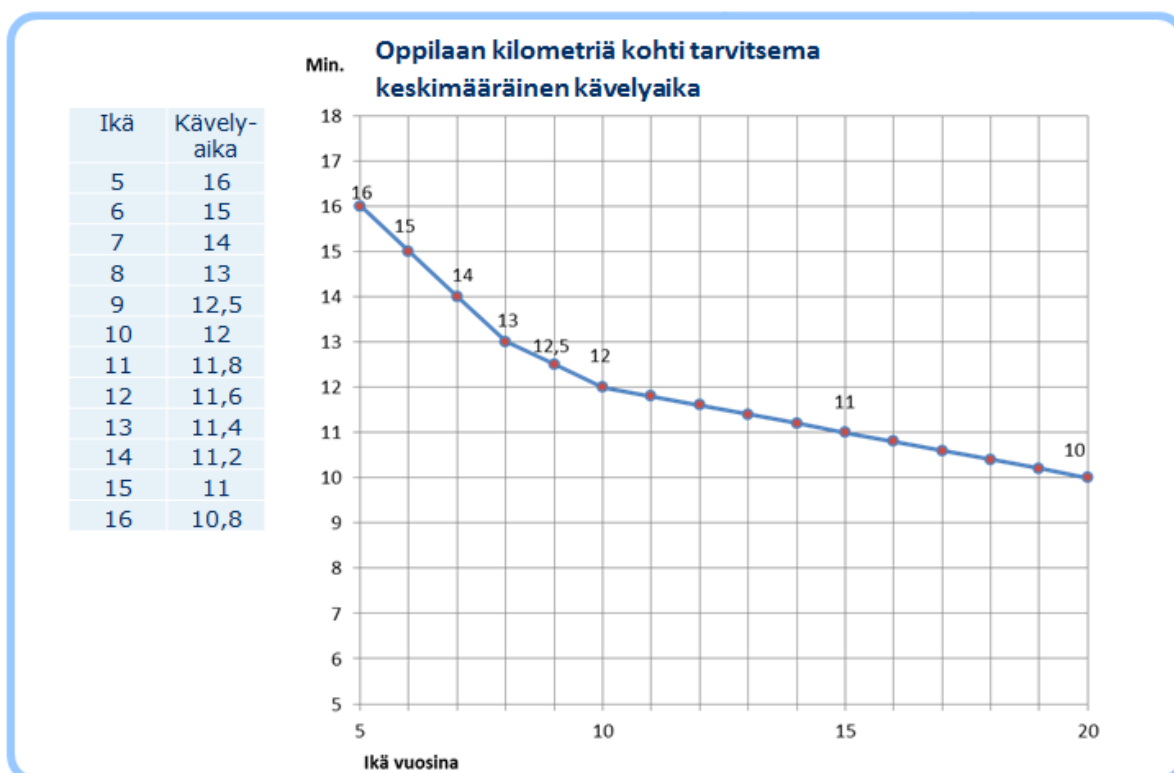
Oppilaat ovat koulumatkoillaan vakuutettuja opetuksen järjestäjän toimesta riippumatta siitä, millä tavoin koulumatka tai –kuljetus on järjestetty. Vakuutuksen voimassaoloon ei vaikuta myöskään se, jos oppilaan koulumatkalla on kunnan kuljetusperiaatteiden mukaisesti vaaralliseksi luokiteltuja tieosuusia (oppilas voi silti esimerkiksi pyöräillä kouluun, jos huoltaja näin päättää). Vakuutus on kuitenkin voimassa vain kodin ja koulun välisellä matkalla. Vakuutus katkeaa, jos oppilas poikkeaa reitiltä.

5.3 Kävelymatka ja -aika

Kunnan ei ole välttämätöntä järjestää kuljetusta oppilaan koko koulumatkalle, vaikka tällä olisi oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Perusopetuslain 32 §:ään perustuen oppilaan itse kuljettava enimmäismatka on 5 kilometriä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt esi- ja alakoulun oppilaille tästä lyhyemmät enimmäismatkat koulukuljetusperiaatteissaan. Enimmäiskävelymatkoilla on merkitystä määrittäessä kulkumuoto, jolla oppilaan kuljetus järjestetään, sekä kuljetuksen nouto-/jättöpaikka (kts. kohta 5.4.1. ja 5.4.2.)

Arvioitaessa kävelymatkoihin kuluva aika kuljetusten järjestämiseen vaikuttavana tekijänä, noudatetaan alla olevaan kuntaliiton ohjeistukseen perustuvaa laskentaohjetta. Kuntaliiton ohjeistusta sovelletaan kuitenkin yksinkertaistetusti siten, että kävelyaajat lasketaan kilometriä kohden seuraavasti:

Esioppilaat 16 minuuttia
 1-3 luokkalaiset 15 minuuttia
 4-6 luokkalaiset 13 minuuttia
 7-9 luokkalaiset 12 minuuttia

Taulukko 1: Oppilaan kilometriä kohti käyttämä keskimääräinen kävelyaika (Lähde: Henkilökuljetusopas, Suomen kuntaliitto 2012)

5.4 Peruskoululaisten kuljetusjärjestelyt

Koulut huolehtivat kuljetusten järjestämiseen liittyvien tietojen ylläpitämisestä oppilasrekisteriohjelmassa (Primus / Wilma). Tarvittaessa koulut tekevät tietojen määrittelyssä yhteistyötä esimerkiksi kuljetusasiantuntijan, koulutoimiston ja liikennöitsijöiden kanssa.

Huoltajat näkevät lapsensa kuljetusta koskevat tiedot Wilma –järjestelmästä Tulosteet –osiosta (kuljetustuloste). Tiedot eivät ole näkyvissä kesäaikana, kun alkavaa lukuvuotta koskevat kuljetusjärjestelyt ovat kesken.

5.4.1 Ensisijainen kuljetusmuoto: linja-autot

Vihdin kunnan peruskoululaisten koulukuljetukset järjestetään ensisijaisesti linja-autolla koulukuljetusperiaatteissa määriteltyjen enimmäismatka-aikojen ja -kävelymatkojen puitteissa.

Koululta tilataan oppilaille matkahuollosta matkakortit. Matkakortti on henkilökohtainen ja sitä saa käyttää ainoastaan kouluaikojen puitteissa tapahtuviin koulumatkoihin.

Matkakortit tulee palauttaa kouluun lukuvuoden lopussa, viimeistään koulun päättymistä seuraavalla viikolla. Koulukuljetusoikeuden päättyessä tulee matkakortti palauttaa kouluun viivytyksettä. Palauttamattomasta kortista peritään kuljetusperiaatteiden kohdan 10. mukainen maksu.

Mahdolliset matkakorttien väärinkäytökset laskutetaan aina oppilaan huoltajalta. Maksu voi pitää sisällään myös väärinkäytöksen selvittämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Koululla ei ole velvollisuutta toimittaa huoltajille linja-autojen aikatauluja ym. Huoltajat voivat selvittää linja-autojen aikataulut, pysäkit jne. esimerkiksi matkahuollon internetsivuilta osoitteesta www.matkahuolto.fi. Kunnan ostamien linja-autovuorojen aikataulut löytyvät myös kunnan nettisivuilta (kasvatus ja koulutus - koulukuljetukset).

Jos päivittäinen enimmäismatka-aika tai -kävelymatka ylittyy linja-autoa käytettäessä, kunta järjestää kuljetuksen tilanteen mukaan tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla. Ensimmäisenä selvitetään mahdollisuus järjestää liitöntäkuljetus linja-autolle. Jos kyseessä on enimmäisajan ylittyminen, voi liitöntäkuljetus vain toiseen suuntaan olla riittävä.

Rehtoreiden tulee lukujärjestyksiä laatiessaan huomioida koulukuljetusjärjestelyt siten, että olemassa olevia linja-autovuoroja voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Koulun resurssien puitteissa voidaan oppilaille osoittaa odotustunteja, joskaan sen ei tule olla lukujärjestysten suunnittelussa lähtökohtana.

5.4.2 Toissijainen kuljetusmuoto: kouluautot

Kouluautoa tarvitsevat oppilaat ilmoitetaan kunnan kuljetusyksikköön. Kouluautojen aikataulujen ja reittien tekemisestä vastaa kunnan kuljetusyksikkö kouluilta saamiensa lähtötehtojen mukaisesti.

Kouluautojen kuljetusjärjestelyissä toimitaan mahdollisuuksien mukaan samaan tapaan kuin linja-autokuljetusten kanssa: myös kouluautot käyttävät nouto- ja jättöpaikkoina ensisijaisesti linja-autopysäkkejä tai ns. päätien risteystä enimmäismatkarajojen ja -aikojen puitteissa. Kouluautojen poikkeamia päteiltä pyritään välttämään ja pysähdyksiä keskittämään tiettyihin pisteisiin. Oppilaan tehtävä on olla pysäkillä/noutopaikalla muutamaa minuuttia ennen annettua auton lähtöaikaa.

Huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa kouluautoon, jos oppilas ei tarvitse kuljetusta jonain päivänä (esim. sairauspoissaolot).

Kouluautot eivät odota myöhässä olevaa oppilasta, eikä autojen puhelinnumeroita saa käyttää kuljetuksen odotuttamiseksi oppilaan ollessa myöhässä.

Kouluautoissa on lain mukaan oltava lista kuljetettavista oppilaista. Tästä syystä kouluautoihin ei voida ottaa muita kuin maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutettuja tai kuljetusperiaatteiden kohdan 9. mukaisesti maksulliseen kuljetukseen otettuja oppilaita.

5.5 Esioppilaiden kuljetusjärjestelyt

Päiväkodin johtajat vastaavat omien, kuljetukseen oikeutettujen esioppilaidensa kuljetustietojen ilmoittamisesta kunnan kuljetusyksikköön. Kuljetusyksikkö laatii kouluautojen aikataulut ja reitit ja toimittaa esioppilaiden aikataulut ym. tarvittavat tiedot päiväkodille. Päiväkotitoiminta vastaa kuljetustietojen toimittamisesta edelleen huoltajille.

Tietojen välittämisessä käytetään ensisijaisesti oppilasrekisteriohjelmaa (Primus / Wilma).

Huoltajat näkevät lapsensa kuljetusta koskevat tiedot Wilma –järjestelmästä Tulosteet – osiosta (kuljetustuloste) ja kuljetuspäätöksen Hakemukset ja päätökset - osiosta. Kuljetustulosten tiedot eivät ole näkyvissä kesäaikana, kun alkavaa lukuvuotta koskevat kuljetusjärjestelyt ovat kesken.

Maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetut esioppilaat pyritään hakemaan kotoa, mutta huomioitavaa on, että suurin osa koulukuljetuksista hoidetaan pienoislinja-autoilla ja pihoissa kääntymistä pyritään välttämään. Kuljetusten turvalliseksi ja tehokkaaksi hoitamiseksi sopiva noutopaikka voidaan osoittaa esioppilalle myös esimerkiksi pihatien päästä tai postilaatikoilta. Myös esioppilaiden tulee olla noutopaikalla odottamassa kuljetusta viimeistään muutama minuuttia ennen annettua auton lähtöaikaa. Kuljetusta ei tule odottaa esimerkiksi sisällä auton saapumiseen asti, vaikka noutopaikka olisikin ikkunasta nähtävissä.

Esioppilaan huoltajan on hyvä olla vastaanottamassa koulukuljetuksella kotiin tuotavaa lasta. Kuljettaja ei voi odottaa huoltajan saapumista, jäädä varmistamaan esioppilaan sisälle pääsyä tai poistua kouluautosta esioppilaan auttamiseksi kotiin. Huoltajien on hyvä varautua siihen, että koulujen alkaessa tarkkaa kotiinpaluu-aikaa on vaikea antaa ja se saattaa aiheuttaa vastaanottajalle odottamista, mutta aikataulut vakiintuvat ensimmäisten kouluviikkojen aikana, jolloin myös vastaanottaminen helpottuu.

5.6 Kouluajat ja -kuljetukset

Kuljetusjärjestelyiden lähtökohtana on oppilaiden pysyvän lukujärjestyksen mukaiset koulu- ja esiopetusajat. Oppilaille voi kuitenkin tulla odotusaikoja kuljetusjärjestelyiden vuoksi.

5.6.1 Poikkeuspäivät

Retki- yms. päiviä suunnitellessaan koulujen ja päiväkotien tulee ottaa huomioon, että kouluautojen aikatauluja ja reittejä ei suunnitella erikseen yksittäisille poikkeuspäiville.

Poikkeuksena edellä mainitusta ovat joulu- tai kevätjuhlapäivät (syys- ja kevätlukukauden viimeinen koulupäivä), jolloin kuljetukseen oikeutetuille oppilaille järjestetään kuljetukset tarpeen mukaan.

Jotta kuljetukset voidaan hoitaa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja eri koulujen kuljetuksia yhdistää, tulee koulujen tehdä yhteistyötä joulu- ja kevätjuhlapäivien aikataulujen suunnittelussa. Lisäksi koulujen tulee selvittää joulu- ja kevätjuhlapäivien kuljetustarpeet oppilailta / huoltajilta hyvissä ajoin, jotta kuljetukset ehditään tilaamaan ja järjestämään. Oppilaan / huoltajien tulee huolehtia kuljetustarvekyselyyn vastaamisesta määräaikaan mennessä.

5.6.2 Sairastapaukset

Jos kuljetukseen oikeutettu oppilas sairastuu kesken koulupäivän (esim. kuume, vatsatauti), huoltaja huolehtii lapsensa kotiin hakemisesta ja siitä aiheutuvista matkakustannuksista. Jos huoltaja ei pysty hakemaan lasta, koulu järjestää kuljetuksen seuraavalla mahdollisella yhteiskuljetuksella kotiin.

5.6.3 Tukiopetus ja jälki-istunnot

Mahdolliset tukiopetukset ja jälki-istunnot järjestetään normaalien koulukuljetusjärjestelyjen puitteissa. Mikäli tukiopetus tai jälki-istunto halutaan järjestää koulukuljetusaikojen ulkopuolella, tulee koulun sopia kuljetusjärjestelyistä huoltajan kanssa.

5.6.4 Iltapäivätoiminta

Huoltajat ovat vastuussa lapsensa kulkemisesta koulun ja iltapäivätoiminnan välillä, mikäli toimintapiste sijaitsee koulun ulkopuolella. Kunta ei järjestä kuljetuksia myöskään iltapäivätoiminnasta kotiin.

Iltapäiväkerhossa oleville, koulukuljetukseen oikeutetuille oppilaille ei järjestetä kuljetusta myöskään suoraan koulusta kotiin. Jos lapselle on haettu ja myönnetty paikka koulun iltapäiväkerhosta, oletus on, että hän jää kerhoon, eikä siis tarvitse kuljetusta koulun jälkeen.

Jos koulukuljetukseen oikeutettu oppilas poikkeuksellisesti jonain ajankohtana / ajanjaksona ei käytä iltapäiväkerhoa, voi kunta pyrkiä järjestämään kuljetuksen suoraan koulusta kotiin. Kuljetus saattaa kuitenkin vaatia järjestelyjä, minkä vuoksi yhteydenotto kuljetustarpeesta on tehtävä vähintään yhtä kalenteriviikkoa etukäteen. Kuljetuksen järjestämiseksi huoltajan tulee olla yhteydessä koululle.

6 KOULUMATKAN TURVALLISUUS

Liikenteessä liikkumisessa on aina riskejä, tapahtuu se sitten jalan, pyörällä tai (koulu)autolla. Huoltajien on hyvä opettaa lapselle liikenneturvallisuuteen ja koulumatkaan liittyviä asioita myös silloin, kun oppilas on oikeutettu kunnan järjestämään koulukuljetukseen. Lähtökohtaisesti peruskoulun oppilaita ei haeta kotoa, vaan huoltajien tehtäväksi jää vastata matkasta linja-auton tai kouluauton noutopaikkaan / jättöpaikasta kotiin.

Koulukuljetuksiin tulevien oppilaiden tulee osata odottaa kuljetusta rauhallisesti noutopaikalla ja käyttäytyä autossa rauhallisesti ja asiallisesti muita matkustajia sekä kuljettajaa kohtaan. Oppilaiden toivotaan jo koulukuljetukset aloittaessaan tottuneen turvavyön laittamiseen itsenäisesti ilman eri kehotusta ja odottamaan auton poistumista pysäkiltä ennen mahdollista tien ylittämistä. Etenkin pienimmille oppilaille on hyvä kertoa, että ongelmalanteissa sekä linja-autojen että kouluautojen kuljettajat ovat aikuisia, joiden puoleen voi kääntyä. Tarvittaessa kuljettaja esimerkiksi avustaa turvavyön kiinnittämisessä.

6.1 Kouluteiden turvallisuusluokitukset

Jotta oppilas olisi tien vaarallisuuden perusteella oikeutettu koulukuljetukseen, tulee tieosuuden olla normaaleihin tieolosuhteisiin nähden poikkeuksellisen vaarallinen. Esimerkiksi valtateillä yhdistyy erityisen suuret liikennemäärät ja korkeat ajonopeudet sekä suuri määrä raskasta liikennettä, mukaan lukien myös erikoiskuljetuksia. Tämän vuoksi valtatie 1, 2 ja 25 on luokiteltu vaaralliseksi kaikille alakoululaisille.

Yksityistiet eivät lähtökohtaisesti ole niin vaarallisia, että ne oikeuttaisivat oppilaan maksuttomaan koulukuljetukseen, koska liikennemäärät ovat verrattain pieniä ja ajonopeudet alhaisia. Pimeys ja muut normaalit luonnonolosuhteet (esim. lumi, liukkaus, eläimet) eivät tee tieosuudesta muuhun tiestöön nähden poikkeuksellisen vaarallista.

Koulumatkojen turvallisuusluokitukset päätetään viime kädessä työryhmässä, johon kuuluu kunnan kuljetusasiantuntija sekä edustajat koulutoimistosta ja teknisestä keskukselta.

Huoltaja voi tehdä oppilaan koulumatkalla olevan tieosuuden vaaralliseksi luokittelemisesta aloitteen. Aloitteet tulee lähettää Vihdin kunnan kirjaamoon: Vihdin kunta, sivistyskeskus, PL 13, 03101 tai kunnanvirasto(a)vihti.fi. Aloitteet käsitellään vähintään kaksi kertaa vuodessa, kevätlukukauden ja syyslukukauden päättyessä. Ennen syyslukukauden alkua käsiteltävät anomukset on jätettävä toukokuun 10. päivään mennessä. Ennen kevätlukukauden alkua käsiteltävät hakemukset on jätettävä marraskuun loppuun mennessä. Kuljetusasian-tuntija koordinoi koulumatkojen turvallisuuteen liittyvien asioiden käsittelyä työryhmässä.

Vaikka tie on luokiteltu niin vaaralliseksi, että oppilas on sen perusteella oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen, tien ylittäminen (valtateitä lukuun ottamatta) on mahdollista erityistä varovaisuutta noudattaen. Oppilas voidaan myös velvoittaa kulkemaan vaaralliseksi luokiteltua tietä pitkin lyhyen (max 200 m) matkan, esimerkiksi bussipysäkillä tai muuhun kuljetuksen noutopaikkaan. Kuljetukset järjestetään myös vaarallisilla tieosuuksilla ensisijaisesti linja-autolla.

7 MAKSULLISET KULJETUKSET

Kouluautojen vapaille paikoille voidaan tietyin edellytyksin ottaa esioppilaita ja peruskoululaisia maksua vastaan. Vapaapaikat on tarkoitettu ensisijaisesti oppilaille, joilla ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen, mutta koulumatkan pituus on lähellä maksuttomaan kuljetukseen oikeuttavaa rajaa.

Huoltajien tulee hakea maksullista kouluautopaikkaa sähköisesti Wilma -järjestelmän kautta 15.9. mennessä. Hakemukseen valitaan perusteeksi valikosta ”maksullinen kuljetus”. Hakemuksessa tulee ilmoittaa hakijan sähköpostiosoite, oppilaan nimi ja osoite, koulu sekä koulun alkamis- ja päättymisajat. Kuljetusta voi tiedustella vain joihinkin tiettyihin ajankohtiin (esim. vain aamuiksi) tai vain tietyille ajanjaksoille (esim. talvikaudelle). Päivien on kuitenkin oltava vakiot, eikä niitä esim. vanhempien vuorotöiden takia voida jatkuvasti muuttaa. Ajanjakson tulee olla vähintään yksi kalenterikuukausi.

Tiedustelut pyritään käsittelemään syyskuun aikana (ei kuitenkaan ennen 15.9.) siten, että kuljetukset voitaisiin aloittaa syysloman jälkeen. Huoltajien on hyvä huomioida, että maksulliset kuljetukset hoidetaan kuitenkin aina vasta kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden tarvitsemien järjestelyiden jälkeen. Kouluautojen aikatauluja tai reittejä ei muuteta maksullisten kuljetusten vuoksi. Jos jollekin reitille ilmoittautuu 15.9. mennessä useampi halukas tulija kuin autossa on vapaita paikkoja, ei kyseiseen kuljetukseen oteta ketään maksullista kuljetettavaa. Maksullisen paikan saattaa myös menettää, jos reitille tulee uusia maksuttomaan kuljetukseen oikeutettuja oppilaita tai auton aikataulua tai reittiä joudutaan muusta syystä muuttamaan.

Maksulliset kuljetukset koordinoidaan kunnan kuljetusyksikössä ja tiedot kuljetusten järjestymisestä ilmoitetaan huoltajille sähköpostitse. Kuljetusyksikkö toimittaa myös koulutoimistoon tarvittavat tiedot laskutusta varten.

Kunnan koulutoimistosta lähetetään kuljetuksista lasku postitse jälkikäteen. Hinta on 60 €/kk olettaen, että oppilas kulkee päivittäin mukana molempiin suuntiin. Mikäli kuljetus järjestyy / halutaan vain tiettyinä päivinä, voidaan hintaa kohtuullistaa suhteessa kuljetusmääriin (esim. pelkät aamut 30 €). Laskusta ei vähennetä yksittäisiä poissaolopäiviä. Koulujen loma-ajat sekä kuljetuksen alkaminen tai päättyminen kesken kalenterikuukauden huomioidaan automaattisesti. Etukäteen tiedossa olevat, vähintään viikon mittaiset poissaolot voidaan huomioida laskutuksessa. Huoltajien tulee tällöin ilmoittaa poissaolosta kuljetusasiantuntijalle hyvissä ajoin etukäteen. Kuljetuksen voi myös lopettaa kokonaan kesken lukuvuoden ilmoittamalla siitä etukäteen.

Myös kunnan ostamissa linja-autovuoroissa voi kulkea itse maksavana. Vuoroissa käy maksuvälineenä käteismaksu ja matkahuollon matkakortit. Lisätietoa kunnan ostamista linja-autovuoroista löytyy Vihdin kunnan nettisivuilta (kasvatus ja koulutus - koulukuljetukset).